ДОНЕЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
(м. Вінниця)

МЕТОДИЧНІ АСПЕКТИ ОЦІНЮВАННЯ ФІНАНСОВОЇ СТІЙКОСТІ БАНКУ В УМОВАХ АСИМЕТРІЇ ІНФОРМАЦІЇ

Самофалова Вікторія
студентка 4 курсу спец. «Фінанси і кредит»
Науковий керівник:
Герасименко Раїса Андріївна
к. е. н., доцент кафедри «Фінанси і банківська справа»

Фінансова стійкість банків є необхідною умовою ефективного перерозподілу тимчасово вільних коштів на користь розвитку національної економіки і вирішення соціально важливих задач суспільства.

Станом на 01.05.2016 в Україні функціонують 109 банків (без врахування неплатоспроможних)

Упродовж останніх трьох років з ринку було виведено 73 банки, з яких 8 банків - в 2016 році.

НАЦІОНАЛЬНИЙ БАНК УКРАЇНИ

Мета наукової роботи:

На основі системного підходу розробити методичне забезпечення оцінки фінансової стійкості банків в умовах асиметрії інформації, практичне використання якого дасть можливість об’єктивно оцінювати фінансовий стан і фінансові результати діяльності банку, визначати структуру його ризиків і методи управління ними.

Фінансова стійкість банку - це якісна динамічна інтегральна характеристика спроможності банку розв’язувати завдання, що випливають з його місії, ефективно виконувати свої функції, забезпечувати цілеспрямований розвиток шляхом трансформації ресурсів в інвестиції та мінімізації ризиків.

Динаміка індикаторів фінансової стійкості банків України за показником капіталу у 2013-2015 рр.

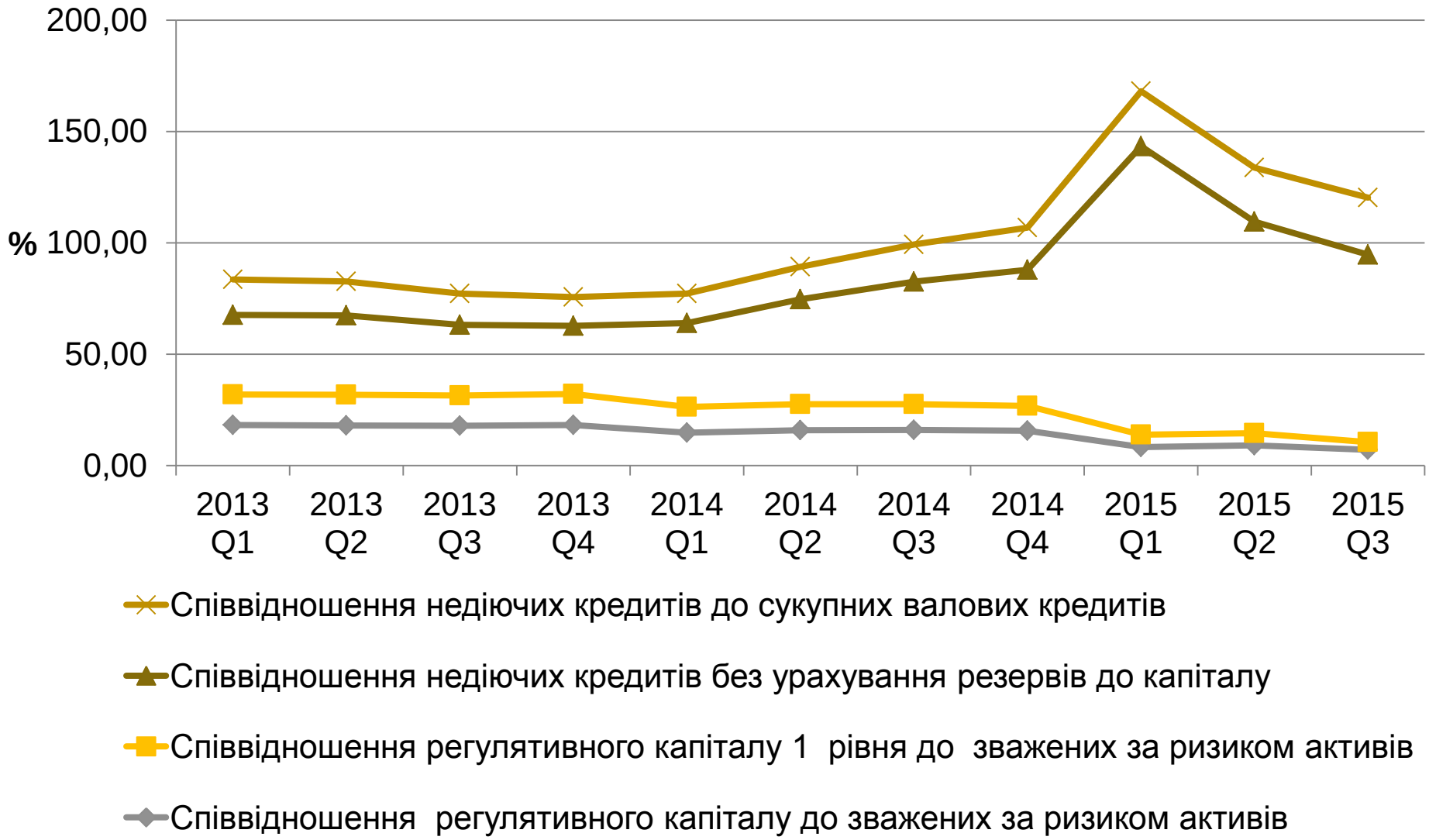

Динаміка індикаторів фінансової стійкості банків України за показником ліквідності за 2013-2015 рр.

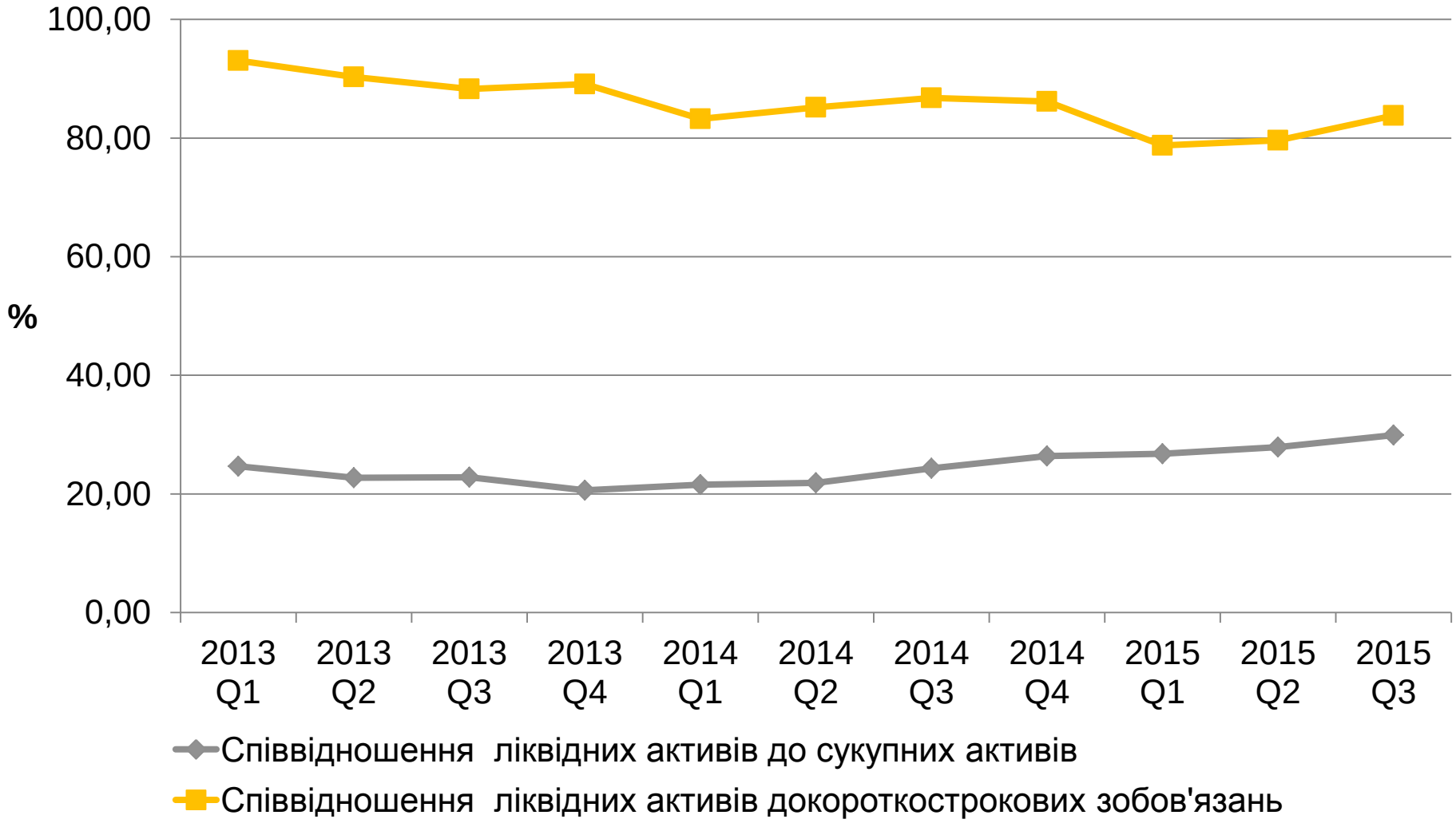

Динаміка індикаторів фінансової стійкості банків України за показником прибутку у 2013-2015 рр.

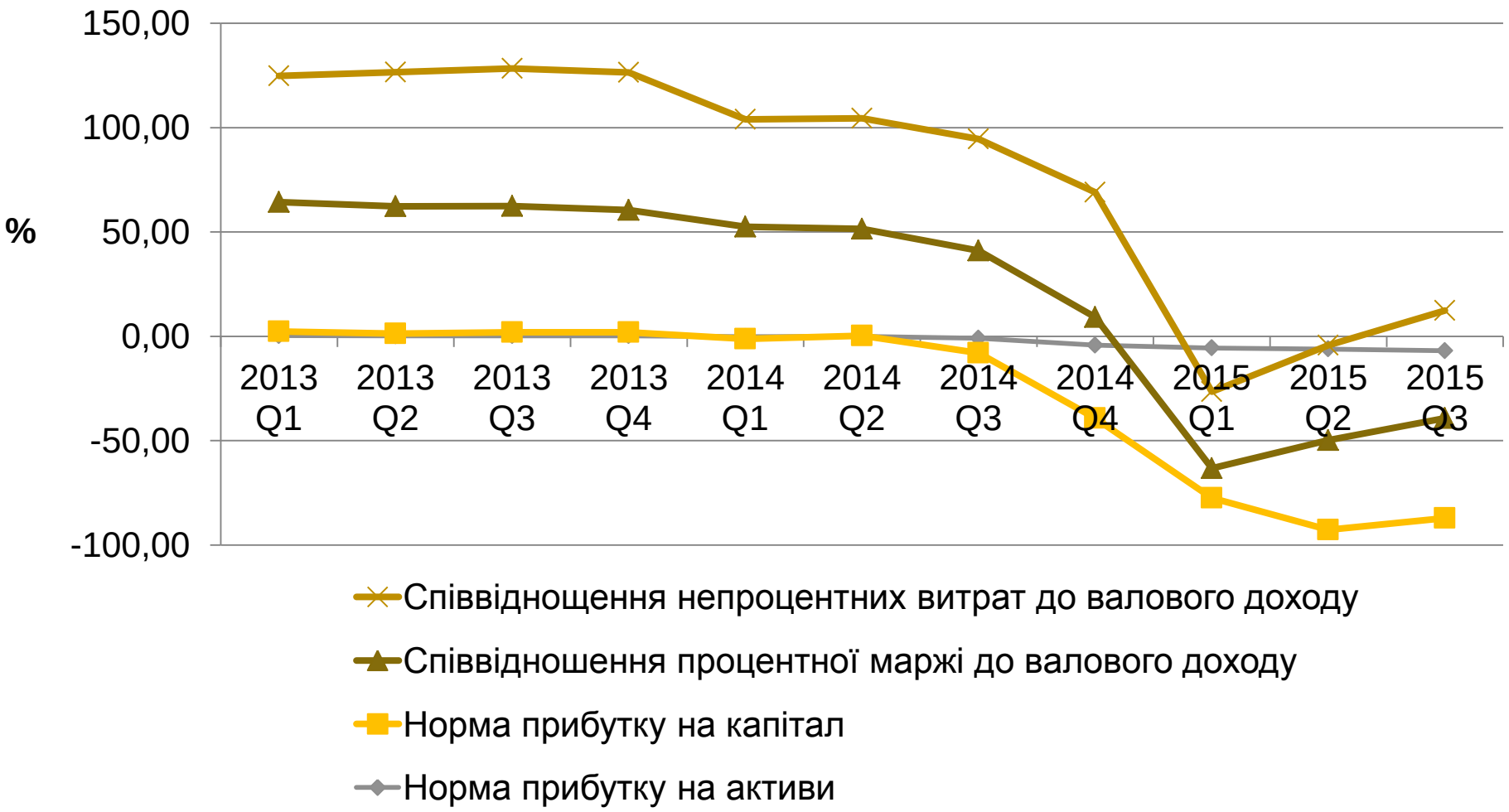

Методи оцінювання фінансової стійкості банків:

1
- коефіцієнтний аналіз

2
- бально – рейтинговий аналіз

3
- інтегральний аналіз

Доведено, що оцінювання фінансової стійкості банку інтегральним методом має значні переваги. Запропоновано модель інтегральної її оцінки, яка передбачає, поряд з іншими показниками, враховувати показники, що характеризують якість управління як активами, так і пасивами банку.

$$K_{інт} = K_1 + K_2 + \ldots K_n$$

де $K_{інт}$- інтегральний показник поточної фінансової стійкості банків

$K_i = x_i / x_{min(max)}$

x_i - фактичне значення і-го нормативу;

$x_{min(max)}$ - граничне значення нормативу.

Інтегральний показник фінансової стійкості банків України у 2013-2015 рр.

Нормативи	Коефіцієнт стійкості		
	2013	**2014**	**01.12.2015**
Норматив адекватності регулятивного капіталу **(Н2)**	1,83	1,56	0,89
Норматив (коефіцієнт) співвідношення регулятивного капіталу до сукупних активів **(Н3**)	1,55	1,24	-
Норматив миттєвої ліквідності **(Н4)**	2,85	2,87	3,61
Норматив поточної ліквідності **(Н5)**	2,02	2,00	1,97
Норматив короткострокової ліквідності **(Н6)**	1,49	1,44	1,48
Норматив максимального розміру кредитного ризику на одного контрагента **(Н7)**	0,89	0,88	0,93
Норматив великих кредитних ризиків **(Н8)**	0,22	0,31	0,69
Норматив максимального розміру кредитів, гарантій та поручительств, наданих одному інсайдеру **(Н9)***	-	-	12,74
Норматив максимального розміру кредитного ризику за операціями з пов’язаними з банком особами **(Н9**)	0,01	0,01	-
Інтегральний показник поточної фінансової стійкості банків ($К_{інт}$)	**10,86**	**10,31**	**22,31**

Встановлено, що в умовах асиметрії інформації вкрай важливим є рівень транспарентності в оцінюванні фінансової стійкості банків, якому в нашій країні ще не приділяється достатньої уваги.

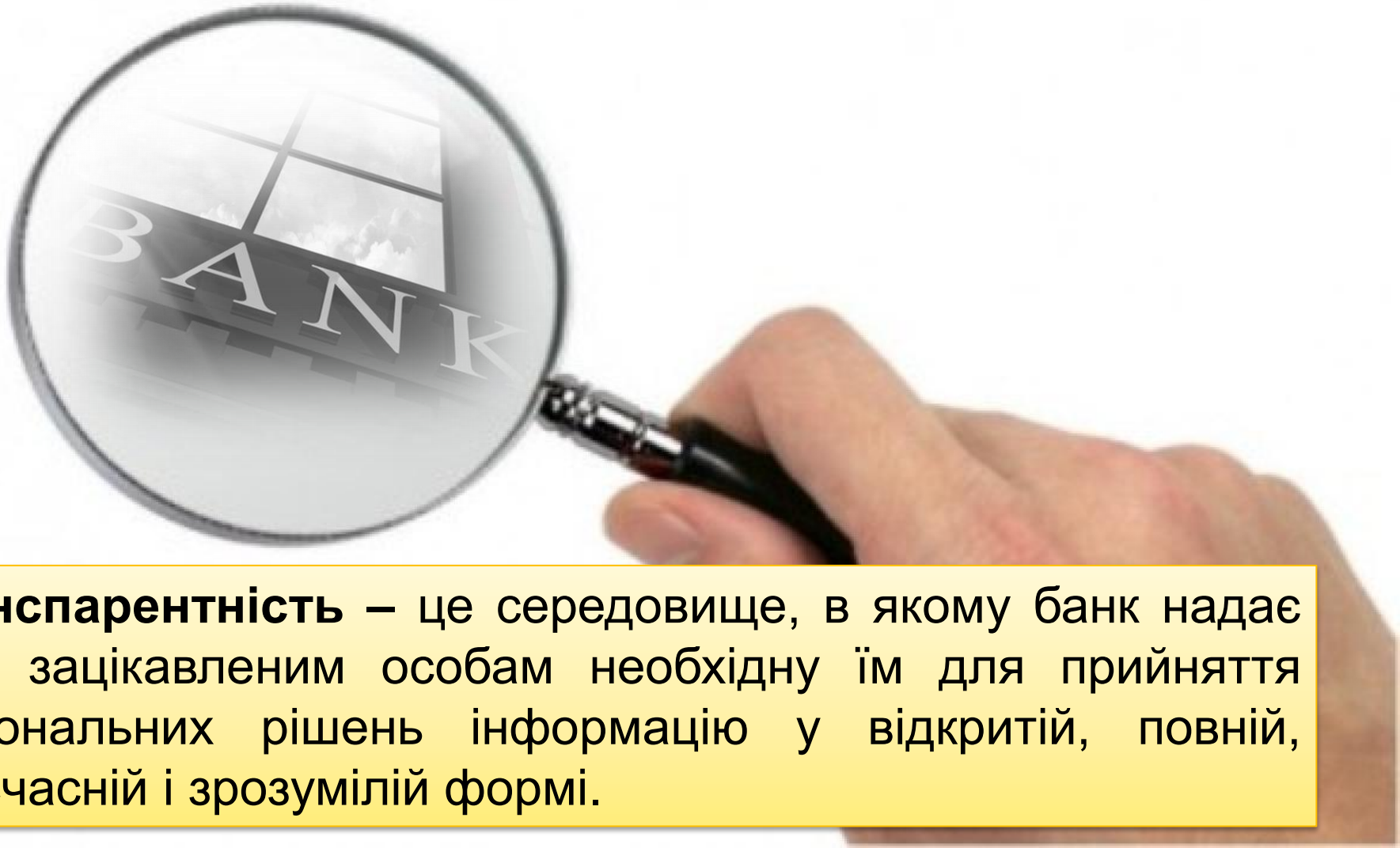

Транспарентність – це середовище, в якому банк надає всім зацікавленим особам необхідну їм для прийняття раціональних рішень інформацію у відкритій, повній, своєчасній і зрозумілій формі.

Запропоновано здійснювати аналіз і оцінку інформаційної прозорості банків за трьома основними блоками:

1. **Блок 1** «Структура власності та корпоративне управління»

2. **Блок 2** «Операційна діяльність та фінансова звітність»

3. **Блок 3** «Менеджмент і колегіальні органи»

МЕТОДИКА ВИЗНАЧЕННЯ РІВНЯ ТРАНСПАРЕНТНОСТІ В ОЦІНЮВАННІ ФІНАНСОВОЇ СТІЙКОСТІ БАНКУ

1. Вводимо умовне позначення показників у кожному з блоків

Блок 1. «Структура власності та корпоративне управління» → X1i – і-й показник **блоку 1**

Блок 2. «Операційна діяльність та фінансова звітність» → X2i – і-й показник **блоку 2**

Блок 3. «Менеджмент і колегіальні органи» → X3i – і-й показник **блоку 3.**

2. Визначаємо кількість балів за рівнем наявності та повноти інформації такою диференціацією

Блок 1. «Структура власності та корпоративне управління»

Блок 2. «Операційна діяльність та фінансова звітність»

Блок 3. «Менеджмент і колегіальні органи»

→ інформація повна - 1,0 бал;
інформація часткова- 0,5 балів;
інформація відсутня- 0,0 балів.

3. Відносно кожного показника у блоці визначаємо його вагу

Блок 1. «Структура власності та корпоративне управління» → J1i – вага і-го показника **блоку 1**

Блок 2. «Операційна діяльність та фінансова звітність» → J2i – вага і-го показнику **блоку 2**

Блок 3. «Менеджмент і колегіальні органи» → J3i – вага і-го показнику **блоку 3.**

4.Розраховуємо індекс транспарентності за кожним з 3-х блоків

Блок 1. «Структура власності та корпоративне управління» →

$$Ind_1 = \sum_{i=1}^{n} \frac{X1_i \times J1_i}{100}$$

Блок 2. «Операційна діяльність та фінансова звітність» →

$$Ind_2 = \sum_{i=1}^{n} \frac{X2_i \times J2_i}{100}$$

Блок 3. «Менеджмент і колегіальні органи» →

$$Ind_3 = \sum_{i=1}^{n} \frac{X3_i \times J3_i}{100}$$

5. Вводимо умовне позначення ваги блоку у загальному визначенні рівня транспарентності

Блок 1. «Структура власності та корпоративне управління»

Блок 2. «Операційна діяльність та фінансова звітність»

Блок 3. «Менеджмент і колегіальні органи»

Q1 – вага **блоку 1** у загальній оцінці транспарентності банку.

Q2 – вага **блоку 2** у загальній оцінці транспарентності банку.

Q3 – вага **блоку 3** у загальній оцінці транспарентності банку.

6. Розраховуємо індекс транспарентності банку за формулою

$$Ind_{bank} = \sum_{i=1}^{n} \frac{Ind_1 \times q_1 + Ind_2 \times q_2 + Ind_3 \times q_3}{100}$$

Рівень транспарентності в оцінюванні фінансової стійкості системно важливих банків України (за розрахунками автора)

Банк	Рівень інформаційної прозорості			
	Індекс транспа-рентності, %	за окремими напрямками, %		
		Структура власності та корпоративне управління	Операційна діяльність та фінансова звітність	Менеджмент і колегіальні органи
Приватбанк	56,0	81,5	54,5	32,5
Укрексімбанк	45,85	76,5	38,5	25,0
Ощадбанк	44,85	73,0	48,0	12,5
Промінвестбанк	44,95	76,5	40,0	20,0
Сбербанк Росії	43,9	73,0	40,0	20,0
Середнє значення	**47,11**	**76,1**	**44,2**	**22,0**

Показники інформаційної прозорості іноземних банків

Банк	Країна	Загальний бал, %	Структура власності та корпоративне управління, %	Фінансова та оперативна інформація, %	Структура та процеси в наглядових радах та менеджменті, %
Deutsche Bank	Німеччина	88	79	92	85
ING	Нідерланди	81	90	77	79
ABN Amro	Нідерланди	80	88	76	81
HSBC	Великобританія	78	79	78	78
Bank of America	США	78	84	74	82
Citigroup Inc.	США	78	78	78	79
JPMorgan Chase	США	78	72	76	86
UBS	Швейцарія	78	74	78	79
Royal Bank of Scotland	Великобританія	76	75	75	79
Credit Suisse Group	Швейцарія	71	63	75	68
Середній бал		**78,5**	**78**	**78**	**79**

Причини низького рівня транспарентності в оцінюванні фінансової стійкості банків в Україні:

- ***недосконалість транспарентних вимог НБУ;***
- ***різний ступінь деталізації інформації по банках, що впливає на індекс їх інформаційної прозорості;***
- ***недостовірність інформації;***
- ***протиріччя щодо розкриття інформації.***

Результати дослідження:

1) уточнено визначення поняття фінансової стійкості банку;

2) з’ясовано сутність транспарентності;

3) запропоновано система показників оцінювання фінансової стійкості банку;

4) розроблено методику визначення рівня транспарентності в оцінюванні фінансової стійкості банку;

5)розраховано і доведено низький рівень транспарентності системно важливих банків України.

Доповідь закінчено, дякую за увагу!